TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 $^1/_3$ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 $^1/_2$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $^1/_2$ cr. v. a.

Nru 61. ANULU XIX.

Sabiiu, in 1/13 Augustu 1871.

Nr. cons. scol. 181. 1871.

Catra Parintii Protopopi si administratori protopopesci, cá Inspectori districtuali de scóle din Archidiecés'a nóstra gr. or. a Ardealului!

Intre marile bunatati, ce a castigatu maic'a nóstra biserica ortodocsa romana din Ungari'a si Transilvani'a prin statutulu organicu, — dreptulu regularei si conducerei proprie a afaceriloru scolari ocupa fora indoiéla unu locu cardinalu.

Cu câtu apretiâmu mai multu importanti'a invetiamentului si educatiunei poporului nostru, cu atâtu acestu dreptu invólca pentru noi datorintie mai sacre si mai grele. In deplin'a cunoscintia a acestoru datorintie Congresulu nostru nationalu bisericescu privindu cestiunea instructiunei publice de unu obiectu de principala ingrijire a sea, a si luatu deja mai multe mesuri, spre a dá si a asigurá invetiamentului o directiune mai conforma cu secululu, in care ne aflamu, si cu adeveratele interese ale poporului nostru. Inceputulu spre realisarea acestei mari si insemnate probleme l'a facutu Congresulu nostru in sessiunea anului 1870 la punctulu prot. 156 prin aducerea unei „legi provisorie pentru organisareainvetiamentului nationalu confesiunaluin Mitropoli'a greco-orientale a romaniloru din Ungari'a si Transilvani'a.“

Din natur'a constitutiunala a organismului bisericei nóstre, cum si din insemnatatea lucrului insusi urméza neaperatu, cà oper'a cea mare si grea a reorganisarei sanatóse a instructiunei publice, numai prin conlucrarea tuturoru pârtiloru organice ale Mitropoliei nóstre si dupa putintia prin concursulu tuturoru barbatiloru nostri de specialitate si de esperiintia, se va potea realisá in modu salutariu. De aceea Congresulu nostru nationalu bisericescu a adusu de o camdata numai o lege provisoria, din care insa dupa intrunirea opiniuniloru esperiintiloru, si constatarea vitalitâtiei si a practicabilitâtiei va se resulte de lege definitiva.

Comunicatu fiindu acelu operatu sinodului nostru archidiecesanu, acest'a in siedinti'a sea din 12 Aprile a. c. la punct. prot. 91 a decisu: „a se transpune Consistoriului archidiecesanu spre a-lu pune in lucrare si apoi a reportá sinodului archidiecesanu prossimu, ca in câtu s'au pututu realisá dispositiunile lui in decursulu acestui anu, precum si a face unu proiectu pentru modificârile, ce se voru aflá necesari pre bas'a esperiintieloru castigate.“

In esecutarea acestui conclusu sinodalu Inspectoratele scolari districtuali se insarcinéza prin acést'a, cá cu inceputulu anului scolariu 187$^1/_2$ désu-amintitulu regulamentu sa-lu puna in aplicare provisoria. Iéra spre a corespunde intentiuniloru sinodului nostru archidiecesanu si a congresului metropolitanu se impune Inspectorateloru scolari districtuali, cu scopu cá sa póta concurge toti barbatii de specialitate cu esperiintiele si opiniunile loru in privinti'a reorganisârei definitive si salutare a instructiunei publice, — a dispune, cá aeésta lege provisoria sa se recomânde tuturoru barbatiloru nostrii de litere, afara de acést'a sà se ia in conferintiele invetiatoresci la cea mai scriósa desbatere, si a substerne acestui Consistoriu archidiecesanu protocólele despre conferintiele invetiatoresci celu multu pana la finea lui Februariu 1872.

In fine se insarcinéza P. P. Protopopi si Administratori ppesci, conformu conclusului sinodalu din anulu 1871, Nr. protoc. 91 alinea 6 si resp. 8 a provocá si indemná comitetele parochiali intrég'a preotîme si pre toti invetiatorii tractuali, cá sà-si procure actele atâtu congresuali câtu si sinodali, cari se afla la Tipografi'a archidiecesana din Sibiiu, fiindu numai asiá in stare a cunósce tóte dispositiunile salutari, aduse de organele supreme bisericesci si scolare.

Din siedinti'a Consistoriului scolasticu archidiecesanu tienuta la Sibiiu in 16 Iuliu 1871.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu.

Nicolau Popé'a,

(L. S.) Vicariu archiepiscopescu

La situatiune.

Amu atinsu in rendulu trecutu fórte pre scurtu situatiunea politica in carea ne aflâmu. Amu sciutu de atunci ca descrierea acést'a mai cu séma pentru o parte mare din cetitori nu va fi de ajunsu si de aceea in cele urmatórie ne vomu nisui a o espune ce-va mai in amenuntele ei.

In laintrulu monarchiei pare ca domnesce o stagnatiune politica. Nici unu corpu legislativu nu functiunédia. Afara de denumirile capetenieloru pentru cetâti si opiduri si pentru jurisdictiuni si afara de desbaterea legei municipali prin comitate si districte se pare ca nu se mai intempla nimic'a. Totu ce se petrece dincolo de Lait'a, se tiene pâna acum mai multu de regiunea pressei, adeca, de cea a diurnaleloru si brosiureloru. In diurnale cetimu pre fia-care di ca complanarea cu regatulu Boemiei se va face, ca se afla in cutare si cutare stadiu, pre cându de alta parte in brosiuri se scrie, ca ministeriulu de acum, Hohenwart, are de cugetu de a intruní tóte popórele sub domnitoriulu comunu si sub scutulu comunu alu statului si ca intre politic'a opusetiunei nemtiesci si intre a ministeriului suntu fórte multe puncte ce se atingu si se spriginescu, ba pre alta carare ministeriulu de fatia voiesce a ajunge la aceeasi tienta, la carea voiá sa ajunga ministeriulu dualistico-centralisticu séu centralistico-dualisticu alu lui Giskra. In brosiuri inse se mai scrie, ca provinciele cislaitane locuite de nemti sa tréca la imperiulu germanu, totu asiá si alte idei vrednice de urmaritu cu procese pentru inalta tradare. Afara de aceste, totu feliulu de ocasiuni se folosescu de câtra nemti de a spune, nu de a documentá, ca ei suntu superiori celoru-lalte natiuni, nu din imperiu numai, dara din tóta lumea. Totu ce nu este nemtiescu nu are cultura. Afara de nemti suntu numai barbari intregi si pre jumetate.

Consecuinti'a do aicí este, ca si „barbarii“ cei pre jumetate si cei intregi trebuie sa se supuna orbesce cultiloru germani.

Se intielége de sine ca purtarea acést'a a provocatu in slavi o reactiune din cele mai energice. Radîmati pre clerulu, aristocrati'a si industriasii loru se apera din tóte puterile contr'a ingerintiei nemtiesci si staruiescu pentru recunóscerea dreptului de statu alu Boemiei, Moraviei si Silesiei, cá unu complesu alu corónei S. Wenceslau. Nu lasa sa tréca vre-o ocasiune, de a denunciá pre nemti ca dicu, ca órele Austriei suntu numerate. Prin acést'a combatu invinuirile ce li se facu, ca slavii cochetéza cu Russi'a, carea 'si radica biserica rusésca in Prag'a si asiédia totu ací unu consulatu rusescu.

Ací amu avé dara lupt'a intre germanismu si slavismu, in carea e cuprinsa si cea intre dualismu si trialismu séu quadrualismu, déca vomu luá in consideratiune autonomi'a Galitiei.

Nu ajunge inse a ne oprí privirea ací, ci sa o trecemu si in pârtile mai aprópe de noi. Ací e regatulu triunitariu Croati'a, Slavoni'a si Dalmati'a, de care dice „Zastawa“, ca trebuie sa se radîme serbii, spre a puté impreuna desceptá si intretiené conscienti'a natiunale la serbii din Turci'a si a preperá eliberarea loru definitiva de sub jugulu musulmanu.

Magiarii in situatiunea acést'a stau pre locu si — meditéza.

Situatiunea acést'a nu este o creatiune a temptului de fatia. Originea e de a se cautá in elementele ce o forméza, in natiunile si partidele de totu feliulu. Fia-care din aceste elemente are o nisuintia spre a-si dá o valóre câtu mai mare.

Gresielile unor'a si astuti'a séu vicleni'a altor'a a adusu lucrurile acolo, incâtu neincrederea si temerea domnesce intre tóte. Tóte se ferescu unele de altele, tóte se spionéza unele pre altele, cá nu cumva sa se afle induse in vre-o cursa. Slavii se temu de nemti, nemtii se temu de slavi si asiá mai departe.

In impregiurâri cá aceste trebuie sa cautâmu cá in frementatur'a acést'a, ce ia dimensiuni totu mai mari sa nu servimu numai de materialu de intrebuintiatu in vre-un'a séu alta parte, pentru ca interesele nóstre nu suntu identice nici cu ale unei din pârtile aceste mari, slavi si nemti.

Pusetiunea geografica si etnografica ne arata ca, intre diferintiele atínse, noi avemu unu rólu de alta natura, unu rolu prin care sa aducemu unu ecuilibru intre elementele ce se contrastéza asiá de ostilu unele pre altele. Cum putemu noi inse corespunde acestui rolu, aflâmu totu din pusetiunea amintita.

Datori'a nóstra este acum mai departe cá nu precipitatu si nu isolati sa ne resolvemu a lucrá in directiunea care vomu cauta-o cá pre cea mai salutaria.

Amu avutu ocasiune sa audimu pareri dela ómeni de ai nostri despre modulu celu mai de aprópe si celu mai ducatoriu la scopu in privinti'a acést'a. Acest'a aru fi petitiuni pentru unu congresu nationalu, carele sa decida apodicticu si categoricu in urmarea politicei nóstre.

Esperinti'a inse de pâna acum ne erata ca modulu acest'a este pré insuficientu. O adunare, póte precipitata, de ómeni cu idei nelamurite despre aceea ce au sa desbata, aluneca pre usioru in apretuirea autoritâtiloru personali si concludu ceva neesecutabile. Astu-feliu de gresieli politice românii sa nu mai comita. Din contra cugetarea independenta trebuie desvoltata si nutrita, pentru cá sa capetâmu si noi odata o opiniune adeveratu publica.

Nu voimu nici decum sa prejudecâmu acestei procederi, cându ne vomu provocá la procederea româniloru din Brasiovu, carea e o dovada de procedere independenta si apretiuitória de impregiurârile in cari traimu. Sa urmeze si in alte pârti asiá, ací nu e vorba de solemnitâtile esteriori, ci de urmarea principiale. Discute diuaristic'a nóstra si impregiurârile in cari ne aflâmu si modalitâtile prin cari aru fi sa ajungemu la scopulu doritu de toti si atunci, tienendu socotéla de incurcaturile politice provocate din rivalitâti reu intielese, vomu gací, bá vomu aflá cá de siguru drumulu, pre care sa ne unimu cu totii in favórea natiunei si totu odata in favórea patriei nóstre.

Adunarea generala

a Asociatiunei transilvane române pentru literatur'a si cultur'a poporului românu.

Fagarasiu, 28 Iuliu.

A trecutu si festivitatea cea olimpica a româniloru transilvaneni, serbata de asta data in tiér'a lui Radu Negru. Numai suvenirile ne-au mai remasu, câci óspetii, din apropiare si departare, au parasitu de multu mic'a nóstra cetate. Fiindu ca amu intardiatu cu detaiurile Adunârei generali, pre cari voiamu a vi le comunicá in decursulu siedintieloru, me voiu restringe mai multu pre lânga suvenirile ce-mi remasera impressiunate dupa acele detaiuri.

O placuta suvenire a lasatu ide'a de a castigá dela comand'a c. r. de ací sal'a cea mare din castelu pentru siedintie sî pentru concertu, dara sî mai placuta suvenire, ca acea laudabile comanda a fostu asiá de obvenitória sî a satisfacutu unei dorintie a inteligintiei nóstre natiunali. O placuta suvenire mai este, ca dintre dd. oficieri au cocursu sî cu alte ajutórie la splendórea festivitâtiei natiunale literarie, celebrate in acestu locu. O placuta suvenire sî carea aru meritá a fi nutrita sî sustienuta sî pre venitoriu este simtiementulu celu nobile alu concetieniloru Fagarasieni de natiunalitate sî cofessiune straina, documentatu prin oferirea de cuartire. Aici nu potu a nu amintí de concetaliénulu S c h u l, carele se pregatise a primí pre celu mai de frunte prelatu românu din tóta romanimea. Totu asiá e de a se amintí simtiementulu documentatu prin vorbirile cele insufletitóre la ocasiunea toasteloru banchetului. O suvenire placuta ne-a lasatu disertatiunile cele erudite ale ddloru disertatori din anulu acest'a. O placuta suvenire ni-a lasatu concertulu adoratei nóstre artiste ce erá in fiintia, acum dómn'a P i p o s i u, sî a ddloru D i m 'a sî P o p u. Dara nu a-siu gatá asiá in graba cu suvenirile placute, pentru ca suntu multe, multe, sî acele chiaru, cari in ochii altor'a se voru paré cá nisce disonantie nearmonióse din decursulu desbateriloru; ele inse ne-au lasatu acelu suveniru placutu, ca amu avutu ocasiune sa vedemu, ca barbatii nostri incepu a rumpe cu autoritarismulu personale puru sî simplu sî a-lu impreuná cu autoritatea inteligintiei adeverate, cu autoritatea interesului celui adeveratu de ce e nobilu sî sublimu, de ce in adeveru póte fi natiunalu. E tristu dara dreptu, ca in partea acést'a a suveniriloru aflâmu o latura cu umbra neplacuta, intielegemu intemplarea, ca tocmai intre barbatii mai carunti se afla ómeni, cari 'si vedu totu-déun'a atacata personalitatea, de câte ori se face o propunere de opiniune contraria opiniuniloru loru. Un'a intre alte suveniri sa mai amintescu aici, sî adeca, ca fondulu a mai crescutu in anulu acest'a cu sum'a incasata dela comunele sî locuitorii acestui districtu in numerariulu de 3265 fl. Dea Ddieu cá dela 59,000 fl. câtu a fostu fondulu pâna la finea lunei lui Iuliu c. n. sa numerâmu in scurtu tempu s u t e de mii! Dea Ddieu! pentru cá sa-i vedemu mânile Asociatiunei mai libere, sa ne póta creá scóle de industria, scóle agronomice, scóle reale inferióre sî superióre sî in fine academii de comerciu sî technice, sa infiintieze museuri sî alte lucruri, sub cari sa afle adapostu sciinti'a, artele frumóse sî industri'a.

Pré ai intratu in suveniri, mi va imputá on. cetitoriu. Ei! amu terminatu cu densele sî voiu trece la fapte; mi va iertá on. cetitoriu déca, póte fâra voia mi va mai scapá condeiulu la r e f l e s s i u n i sî in decursulu enarârei fapteloru urmatórie:

De Sâmbata inca se simtiea in orasiulu nostru o miscare mai viia. Fisionomii straine erau, cari de astadata nu descalecara cá nisce ospeti ce trecu spre Sabiiu séu spre Brasiovu, ci se vedeau ca au vointi'a intréga de a remâné ací pentru mai multe dile.

Escel. Sea dlu presiedinte alu Asociatiunei, ni se spune, ca nu putù nici decum a-si intrerumpe cur'a dela Valcele, cá sa póta presiedé la desbaterile adunârei generale sî, firescu lucru, asiá l'a înlocuitu Ilustratea Sea dlu consil. aul. Iacobu B o l o g 'a. Acest'a, insocitu de junele seu fiiu Valeriu sî de frumós'a fiia, dr'a An'a, fù intempinatu de unu banderiu in un'a din comunele din apropiere. Cuventulu de intempinare lu rostì cu multa elocintia dlu Codru D r a g u s i a n u, carele accentuà necessitatea româniloru de a fi a c t i v i in tóte directiunile sî prin urmare sî in sciintia sî cultura. La ce Ilustratea a respunsu in modulu celu mai corespundietoriu.

Ilustritâtiei Sele dlui vicepres. i se facù sér'a o serenata cu facle.

Luni pre la 9 óre, conformu programului, s'a deschisu siedintiele in sal'a cea mare. Cuventulu de deschidere nu m'amu pututu inlesní a vi-lu procurá; acest'a póte va fi mai cu inlesnire onor. Redactiuni, atât'a inse potu sa dîcu, ca a fostu mai multu o panegirica asupr'a presiedintelui actuale pentru faptele sî meritele in favórea natiunei.

Sa-mi fie permisa reflessiunea, ca pre lânga tóta stim'a ce o avemu câtra toti barbatii inteligintiei nóstre natiunale sî prin urmare sî câtra Escel. Sea, n'aflâmu justificate atâtea laude. Escel. Sea a fostu unu amploiatu silitoriu sî bunu, sub absolutismu sî apoi in sistemele politice ce s'au urmatu unele dupa altele sî credemu ca 'si va fi implinitu chiamarea sî si-o implinesce, fapte deosebite pentru natiune inse nu cunóscemu, afara de convocarea clerului sî inteligintiei gr. cat. la Alb'a-Iuli'a in anulu acest'a. Tóta stim'a dar' pentru barbatulu ce-sî implinesce chiamarea sea, inse va trebuí cá cu faptele sî meritele sa fimu mai justi, sî dlu vicepresiedinte trebuiea sa scie ca in privinti'aacést'a face o nejustitia fatia cu sine insusi, carele conduce Asociatiunea in fapta sî care este motorulu celoru mai multe lucruri ce se facu de câtra Asociatiune.

(Va urmá.)

Eveneminte politice.

Dóue intemplâri momentuóse avemu sa inregistrâmu sî adeca: disólverea dieteloru sî ordinarea de alegeri nóue pentru dietele din Austri'a inferióra sî superióra, Salisburgu, Stiri'a, Carint'a, Moravi'a, Silesi'a sî Tirolu; mai departe convocarea dieteloru cislaitane pre 14 Septemvre a. c. Alta intemplare este intalnirea Imperatului nostru cu imperatulu Wilhelm in Wels, de unde au caletoritu impreuna la Ischl. Ambii imperati s'au imbratisiatu la intâlnire in modulu celu mai cordialu.

Meditatiuni

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

(Urmare.)

3. § 73 suna: „Statiunea invetiatorésca, ce a devenitu vacanta in urm'a mortiei invetiatoriului, se ocupa definitivu numai dupa diumutate de anu, pentru care restempu inspectoratulu denumesce invetiatoriu provisoriu in statiunea vacanta, cu carele comitetulu parochialu se intielege despre salariu pre acestu restempu.“

Cautându asupr'a acestui § cu privintia la primirea pedagogiloru absoluti intre candidatii postului invetiatorescu, aflâmu, ca:

aa) De óre-ce substantivulu „inspectoratu“ nu este otaritu maí de aprópe printr'unu atributu; — póte sei dar' comitetulu parochialu, pre cine are sa insciintieze despre mórtea invetiatoriului? — dela cine sa ascepte, a-i tramite pentru scóla unu invetiatoriu provisoriu: dela supremulu inspectoratu ori dela inspectoratulu districtualu, respective scaunulu protopresbiteralu? — la altulu nici ca va fi cugetatu cineva!

bb) Déca insarcinéza „Organisarea“ pre „inspectoratulu ( ),“ a denumí invetiatori provisori in statiunile invetiatoresci cele vacante, fia sî la casu urginte, sî numai pre tempu de o diumetate de anu, cându apoi statiunea se va ocupá definitivu, — firesce prin invetiatoriulu denumitu provisorru de câtra „inspectoratu ( )“; pentru ca despre altu invetiatoriu, séu despre vre-o alegere de invetiatoriu din partea sinodului parochialu nu pomenesce acestu § nimicu; prin acést'a ne aduce 'nainte in acésta privintia unu principiu nou, adeca: „inspectoratulu ( )“ primesce suplicele tuturoru pedagogiloru absoluti, sî pre toti acesti'a i pune intre candidatii de posturi invetiatoresci; avendu acum vre-o comuna lipsa de invetiatoriu la scól'a sea, sa insciintieze numai despre acést'a pre „inspectoratulu ( ),“ sî i va denumí unu invetiatoriu, cu carele nu va avé comitetulu parochialu decâtu sa se intieléga despre salariu.

Asiá dara § 73 ne aduce 'nainte unu principiu cu totulu opusu celui'a din § 70, totu alu „Organisarei“; pentru ca acest'a tratându despre alegerea invetiatoriloru dîce, ca se baséza pre prescrisele statutului organicu alu bisericei nóstre gr. or.

De care din aceste dóue principie ale „Organisârei“ voru avé déra a se tiené comitetele parochiali? —

II. C u p r i v i n t i a l a a l e g e r e a i n v e t i a t o r i l o r u.

1. Fiindu ca, dupa cum amu vediutu, § 73 se opune §-lui 70, nu putemu dar' scí, déca concede „Organisarea“ sinódeloru parochiali dreptulu, sa-si aléga singure invetiatori la scól'a loru, séu nu.

De-sî § 70 dîce ca: Alegerea invetiatoriloru o indeplinesce sinodulu parochialu dupa prescrisele statutului organicu“ s. a. —; dar' apoi vedemu, ca nu citéza §§-ii statutului organicu, pre cari pretinde ca se baséza „Organisarea.“

Déca in adeveru aru fi luatu de basa, ceea ce prescrie statutulu organicu in §-lu seu 23, pt. 5, atunci trebuiá „Organisarea“, cá regulamentu scolasticu, ce are sa desfasiure principiele statutului organicu, sa prescrie, cu privintia la casulu de veduvia a postului invetiatorescu, nesce orenduiele, cari:

aa) sa oblige pre comitetele parochiali, a face cunoscutu inspectoratului districtualu respective scaunului protopresbiteralu, indata ce a devenitu unu postu invetiatorescu vacantu prin ori-care casu, nu numai de mórte, dupa cum vrea § 73; cu tóte ca acest'a nu obliga pre nimenea, a insciintiá pre cine-va despre perderea invetiatoriului, cí astépta, cá „inspectoratulu ( )“ sa afle despre acést'a dóra din diuarie;

bb) sa determineze, ce are sa cuprinda in sine concursulu, escrisu de câtra comitetulu parochialu pentru ocuparea postului invetiatorescu;

cc) sa arete ce feliu de concurenti suntu de a fi primiti sî pusi in candidatiune,

dd) cându sa se conchiame sinodu parochialu, cá pre bas'a § 7, pt. 2. din statutulu organicu sa eserceze alegerea, apoi sa arete resultatulu la locurile cuviintióse mai 'nalte.

2. Totu cu privintia la veduvi'a postului invetiatorescu vedemu, ca numai § 73 pomenesce despre „statiunea invetiatorésca, ce a devenitu vacanta“ numai „in urm'a mortiei invetiatoriului“; asiá dara, de óre-ce „Organisarea“ nu recunósce dreptu caus'a legitima a veduviei postului invetiatorescu decâtu mórtea invetiatoriului, prin acést'a se arata, ca nu primesce intre invetiatorii scólei nóstre confessionali decâtu numaí persóne, cari sa nu mai póta nesuí in viéti'a loru la altu-ceva, cí sa aiba a se jertfí postului invetiatorescu pâna la mórte.

Iéra unu principiu nou, dar' apoi contrariu celui'a, din carele esu § 122, pt. 11. alu statutului organicu, sî § 17, pt. 2. alu decissiunei Soborului bisericei gr. or. in Ardélu dela a. 1850; acést'a suna: „— sî totu clericulu sa fia detoriu 'nainte de ce s'aru preotí, a fi invetiatoriu dupa starile impregiuru.“

Sî ce bunetate pentru scólele nóstre confessionali, a avé, pre câtu s'aru poté de multi invetiatori nu numai pedagogi, ci totu de odata sî teologi absoluti, ajunsi in etate sî devotati instruirei sî educatiunei poporului dela micu pâna la mare!

Ce bunetate pentru comunele nóstre bisericesci, a avé preoti nu numai cu mintea limpedîta, cu inim'a deschisa, ci sî cu cuventulu deslegatu intru a propune sî impartasî invetiaturi sî povetie poporeniloru, pentru primirea binelui sî ferirea de reu, sî — totu deodata a aflá in preotii sei calitâtile cerute pentru nisce inspectori de scóle eserciati pre câmpulu pedagogiei.

Ce bunetate pentru senatele scolastice ale eparchieloru acestei provincie metropolitane, a-si avé conducerea scólei incredintiata in mânile unoru barbati de specialitate, sî cari nu nisuescu la untulu de lemnu alu celoru ce stau sa ne restórne candel'a!

Apoi ce bunetate sî pentru invetiatoriu, cându speréza, a-i suride pentru etatea inaintata o sórte mai fericita!

In fine care invetiatoriu nu s'aru multiamí pentru vre-o diece, doispredece ani sî cu o plata mai mica, sciindu ca apoi i se voru resplatí, cá preotu, ostenelele mai cu imbielsiugare? —

III. C u p r i v i n t i a l a d r e p t u r i l e s î d a t o r i n t i e l e i n v e t î a t o r i l o r u.

a) S a l a r i e l e.

1. § 76 suna: „Sinódele parochiali, respective sinódele protopresbiterali pentru scólele tractuali voru otarí aceste salarie, care au sa constee de cortelu, de gradina in estensiune celu putienu de ¼ jugeru, a) la unu invetiatoriu ordinariu din scól'a poporale inferióra celu putienu de 300 fl., b) la unu invetiatoriu suplentu in aceeasi scóla 200 fl., c) la unu invetiatoriu ordinariu din scól'a poporale superióra 550 fl., d) la unu ajunte alu acestei'a 250 fl.“ s. a.

Cautându asupr'a acestui §, vedemu ca:

aa) Prescrie salarie pentru invetiatorii sî suplentii scólei poporali inferiori sî superiori s. a.; totusi pentru directorii acestor'a nu ingrigesce de locu.

Déca nu vré „Organisarea“ sa aiba scóle fâra directori, ba inca dintre §§ sei i sî insarcinéza unii pre acesti'a, sa implinésca, afara de órele de prelegere, deosebite servitie scolastice ponderóse; erá dara bine sa nu-i fi lasatu nici pre ei nesalarisati.

bb) Dreptu salarie pentru invetiatori sî suplenti

prescrie cortelu, grâdina sî bani, — lasa insa afara lemnele trebuincióse ; dara apoi nici cortelulu, nici grâdin'a nu i le da bietului invetiatoriu limpedite.

Cumca propositiunea acestui §: „Sinódele parochiali . . . . voru otarí aceste salarie, care au sa constee de cortelu, de grâdina in estensiune celu putienu de ¼ jugeru, a) la unu invetiatoriu ordinariu din scól'a poporale inferióra celu putienu de 300 fl.“ s. a. nu arata lamuritu, déca cortelulu sî grâdin'a se cuprindu in sum'a de 300 fl., ori nu, acést'a o dovedesce structur'a §-lui insusi, ca adeca: cuvintele „cortelu“ sî „grâdina“ se afla puse in punctulu seu celu generalu, care privesce pre invetiatorii dela tóte speciele de scóle, numite sub punctele sele cele speciali a)—f); prin acést'a se póte dara intielege, ca salariele invetiatoresci: „au sa constee de (cetesce: din) cortelu, de (—din) grâdina“ . . . pentru invetiatorii dela ori-ce specie de scóla, apoi: „a) la (cetesce: pentru) unu invetiatoriu din (cetesce: dela) scól'a poporale inferióra“ afara de cortelu sî gradina „celu putienu de (—din) 300 fl.“ s. a.; iéra déca vomu abstrage dela cuprinsulu generalu sî specialu alu acestui §, sî vomu cautá numai asupr'a propositiunei sele cei atributive contrase, dupa cum i se afla obiectele reportandu-se la predicatulu ei: „câci au sa constee de cortelu, de grâdina . . . . a) la unu invetiatoriu din scól'a poporale inferióra celu putienu de 300 fl.“ — putemu intielege, ca salariele „au sa constee de (—din) cortelu, de (—din) grâdina . . . . a) la (—pentru) unu invetiatoriu ordinariu din (—dela) scól'a poporale inferióra“ preste totu in sum'a“ celu putienu de 300 fl.“ v. a.

Erá dara bine, sa-si fia tienutu „Organisarea“ mai josu de demnitatea sea, a se lasá in astfeliu de dubietâti, ci sa le fia lamuritu tóte acestea, cá sa póta sci apriatu comitetele parochiali, ce suntu obligate prin lege sa dee invetiatoriloru, dara sî acesti'a, ca ce sa astepte dupa lege dela comitetele parochiali.

cc) Nici nu obliga „Organisarea“ pre comitetele parochiali, a insemná in vre-unu contractu aceea, cu ce se indetoréza, a salarisá pre invetiatorii engagiati; cá sa aiba acesti'a pre lânga decretulu dela supremulu inspectoratu scolariu, sî ce-va din partea comitetului parochialu concerniute la mâna.

2. Dupa cum s'a vediutu la § 73, „Organisarea“ recunósce numai invetiatori, de cari au sa móra in postulu invetiatorescu.

Erá dara bine sa fi cautatu asupr'a acestor'a cu anima parintésca, ingrigindu pentru fiitoriulu loru. Mai mare bunetate nu le póte face unor'a cá acestor'a, decâtu déca aru fi prescrisu in vre-unulu din §§ sei, a li se dá dupa unu servitiu de 10 áni impliniti cu probitate in un'a sî aceeasi comuna unu adausu de nisce procente anumite, potrivitu cu sum'a salarieloru loru, sî asiá mai incolo in urmatóriele decenie pâna la tempulu de pensiune.

(Va urmá.)

Turd'a-super. Iuliu 1871.

Domnule Redactoru ! Precum vedu, din pârtile nóstre nu Ve prea imbuldiescu corespundintiele, de-sî inteliginti'a de pre ací aru avé materia destula, din cele ce se petrecu impregiurulu nostru, dara se vede ca, séu nu se intereséza, séu sî déca s'aru aflá de acei'a, cari sa se interesedie, au póte alte ocupatiuni, ce nu li iérta sa-si mai aduca aminte sî de diuaristica sî de binele comunu.

Mai ca nu sciu ce sa punu sub ochii on. publicu cetitoriu. Me temu cá nu cum-va on. publicu sa dubiteze despre adeverulu, ce voiu sa-lu descoperu, sî sa presupuna ca sî eu a-si fi unu calumniatoriu.

De câte-va septamâni incóce comunele **Ded'a**, **Cuesdiu**, **Filea** s. a. au avutu onóre de visit'a aloru doi calugeri dela monastirea **Némtiului**; cari despoiau poporulu de totu ce avea mai bunu, mai cu séma de auru sî argintu, prin apucaturile loru calugaresci cum: prin rugaciuni de ale loru, prin cari sa intre repausatii intru imperati'a ceriului, prin sarindarie, slujbe, rugaciuni pentru viéti'a indelungata a celoru ce le platescu bine, sî pomenirea vecinica la tóte slujbele renumitei monastiri s. a. Inaintea poporului treceau de nisce ómeni sânti, carele pre intrecute alergá la densii spre a le umplea pungile, locuintiele loru nu presentau alta decâtu unu tergu continuu, o negutietoria cu cele sânte. Numai cu mare rugaminte se induplecau a primí bani de harthía, aducendu de motivu câte sî mai câte preteste, si astfeliu in scurtu tempu despoiara poporatiunea de avere, iéra ei 'si umplura pungile pre cont'a celoru nepriceputi.

In dîu'a st. Elia, dupá cum s'a latitu faim'a, dara despre care nu sum siguru, au voitu sa-si schimbe loculu de negutiatoria, mergendu din Cuesdiu in comun'a „Rusii de munte“, unde insa le-a mersu cam reu, câci preotulu de acolo a demandatu sa-i prinda sî sa-i transpórte la judecatori'a cercuale din Monoru, districtulu Naseudului, carea se va ingrigí pentru cele urmatórie.

In totu tractulu acest'a, abiá credu ca s'aru aflá o scóla, séu celu multu dóue, de dómne-ajuta. Invetiamentulu inaintéza cá raculu, progresulu e nula. Nimenea nu se intereséza de cultur'a poporului! Scólele nóstre cadu in ruine; in cele mai multe plói'a-'si afla cursu liberu, ventulu intra sî iésa neconturbatu atâtu pre sub talpe, câtu sî prin crepaturile paretiloru sî a usfloru, cu unu cuventu, numai cu numele-su scóle, iéra in fapta nu suntu decâtu nisce semi ruine, cari mare parte amenintia in totu momentulu cu ruinare totale. Acum-'si póte inchipuí ori-cine, ce frigu domnesce in tempulu iernei in atari edificie miserabile.

Totu amu doritu cá sa avemu sî noi oficiali din sinulu nostru, cá limb'a nóstra cea dulce inca sa fia rostita de pre budiele judecatoriloru nostri, cari sa ne mangaie in necasuri, sî ajute in nefericiri cu consiliulu, cá limb'a nóstra sa figuredie cá limba oficiósa, baremu in comunele curatu romanesci. Tóte le amu ajunsu haru domnului: Avemu amploiati români, cari cu noi vorbescu curatu romanesce sî intre inteliginti'a nóstra se arata o români mari. In comunele nóstre curatu romanesci, ni e iertatu a ne folosí de limb'a materna, sî nici nu ne folosimu de alt'a straina; gur'a satului sî judii nostri comunali nu ni dau ordinatiuni, decâtu curatu romanesce. Tóte oceste aru fi bune sî frumóse, dara un'a e, carea ne rânesce pâna la ficati, sî carea trebuie sa umple de indignatiune pre oricare românu „adeveratu“. Sî acést'a un'a e ca: in comunele curatu romanesci, unde, afara de jupânulu arendatore nu se afla sufletu de nému strainu, tóte ordinatiunile dela judecatorii nostri romani ne vinu in limb'a magiara. Noi, prin notarii nostrii comunali — români — ne facemu suplicele nóstre, in cause de procesu, in limb'a romanésca, sî numai ne prinde mirarea, cându vedemu ca resolutiunile suntu scrise in limb'a ungurésca, subscrise de dd. amploiati, cari intre noi se lauda ca'su români. Ne dóre anim'a vediendu ca dlu asesore Gerendi Josef, carele altcum in comissiuni ne pune cam dese visite insocitu de d. Mészáros, carele odinióra studiându la Blasiu purtá nume romanescu „Macelariu“, au uitatu scrisórea romanésca, sî s'au datu cu atât'a predilectiune spre limb'a magiara; ne dóre, sî dorerea nóstra nu ni-o putemu aliná, vediendu-ne despretiuiti in unu asiá gradu, vediendu ca ai nostrii nu ne tienu demni a ne scrie nici baremu nisce resolutiuni ticalóse — pre suplice romanesci — in limb'a nóstra. Cându românii nostri cei mari, fal'a muresieniloru, ne rânescu atâtu de adencu, atunci sa nu ne mirâmu de straini!

In cerculu Ieciului (Vécs) se afla vre-o trei comissiuni dela cartile funduarie, din cari nu cunoscu de aprópe decâtu pre un'a, carea inse nu se prea intereséza de ceea ce aru trebuí sa-i fie mai sacru.

Activitatea acestei comissiuni nu prea inaintéza, dar' comun'a, in carea se afla platesce scumpu petrecerea ei pre ací. De va avé onóre tempu mai indelungatu de dens'a, nu sciu aducei-va vre-unu folosu, dar' spese i face destulu de mari. In lun'a Iuniu sî Iuliu umblau juratii de-a rendulu satului dupa gaini sî sub diferite amenintiâri de mulcte banesci sî arestu, in numele d. solgabireu, sileau pre bietulu românu, cá sa-si dé gain'a spre a o duce la d.d. mesuratori, câci asiá i numesce poporulu. O femea veduva, carea n'a avutu alta avere la casuti'a sea decâtu o síngura gaina sî o multîme de prunci a fostu lipsita sî de aceea gaina, la mandatulu judelui comunale, — fâra inse a i se respunde vre-unu cruceriu pentru dens'a. Cei ce din intemplare n'aveau gaini, trebuieau sa le tramita câte unu puntu de brândia, lapte, din greu etc. Priviti o. lectori spre patri'a nóstra sî vedeti cum unii membri din aceste comissiuni capeta dela poporu sume de bani spunendu ca pentru o suma anumita i voru dá mosi'a, fiindu ei atotu poternici sî aternându dela ei impârtirea pamenturiloru. Venatulu de gaini s'a cam subtiatu de câte-va dile, câci poporulu a cam inceputu a se opune juratiloru cu tóte acestea inse le iau, aruncându bietului economu câte 10—12 xr. v. a. pentru câte o gaina.

Erá sa finescu, sî sa uitu a amintí inca o virtute de a acestoru membri din comissiuni: beutur'a vinarsului **in summo gradu**. Sermanulu poporu, multu spirtu a trebuitu sa le cumpere, câci acesti ómeni puneau sticl'a de unu copu séu de dóue patrarie in mân'a ori cârui omu, ce le veniá cunoscutu dicându-i: mergi sî ne ada stropsiala — câci asiá numescu ei spirtulu — sî lasa pre noi câ-ti vomu pune mosia pre numele teu. Bietulu omu, temendu-se cá nu cum va sa se supere domnii pre densulu sî sa-i faca vr'unu reu, facea ce potea, sî le implinea poft'a. Adî asiá, mâne asiá, totu astu-feliu tempu mai indelungatu, pre fia-carea dî celu pucinu câte 2—3 copuri de vinarsu ! ! Apoi sa mai pretindemu cá sa ne faca cev'a lucru bunu ? Si beutulu vinarsului inca a inceputu a nu se indeplini cu atât'a furia cá mai inainte, câci de sî cam târdiu, dar' totusî poporulu se destépta.

Óre cându se voru ameliorá aceste rele ?

Fiulu poporului.

Serbarea dela monastirea Putn'a 15/27 Aug. 1871.

> Vir magnitudine animi, perritia rei militaris et rebus contra Turcarum, Hungarorum et Polonorum reges ac Tartaros feliciter gestis omni aevo memorabilis !
>
> Cromer. Lib. III. p· 452.

Er'a ce se prepara lumei e mare.

Epoc'a de infl rire a popóreloru — in care singure voru fi chiamate a-si otârí sórtea, in care singure se voru bucurá de ródele intielepciunei cu care voru scí sa incungiure evenemintele, in care singure voru fi respundietóre de chipulu cum voru deslegá problemele timpului — epoc'a emancipârei de sub tutel'a necunóscerei drepturiloru loru, epoc'a liberârei de sub jugulu despotismului, acésta epoca de regenerare a sositu. . . bate la usi'a istoriei !

Numai unu momentu va trebuí, pâna ce schintei'a lumei va petrunde la suferintiele gramadite de secule, sî sguduitur'a va fi ingrozitóre !

Noi, junimea româna studiósa de pre la tóte academiele sî universitâtile, suntemu fericiti ca avemu solemna intrunire, in care mintea sî inimile nóstre se atînta câtra glasulu geniului care striga: desceptati-ve, câci a celoru mai buni va fi domni'a lumei !

Sa preparâmu déra sosirea acestui momentu istoricu, precum Ioanu Botezatoriulu prepará sosirea Bunului-cuventu.

Sa ne stringemu la chiamarea popóreloru d'acelasi sânge sî sa ne unimu intr'unu manunchiu puternicu sî vigurosu, cá sa putemu infruntá cutremurele ce omenirea va 'ncercá in necurmatele-i miscâri.

Sa ne grupâmu in jurulu ideei de romanismu sî nationalitate, sî sa cugetâmu cum trebuie sa ne implinimu mai bine detori'a, facia de némulu nostru.

Sî déca, 'n juvenil'a-ne ardóre, cautâmu cu sete la radiele sórelui ce este sa resara, apoi avemu dreptulu sî detori'a d'a nu uitá unu singuru minutu trecutulu, acésta tare punte care ne léga presintele cu viitoriulu.

Dorimu a se miscá fâra incetare pre rót'a evenemintelorु, a nu imbetrâní nici odata in decursulu esistintiei nóstre nationale, a fi totu-dé-un'a la naltimea 'mpregiurâriloru; déru iubimu, respectâmu sî trecutulu celu falnicu alu stramosiloru nostrii, carii au sciutu sa ne pregatésca unu viitoriu plinu de marire pentru o natiune care are viril'a vointia sî putere de a traí „o viétia viia,“ séu mai bine d'a perí cu desavârsire, decâtu sa védia sî sa sufere nenorocirea slabiciuniloru némului seu !

Sa privimu cum lantiulu evenemintelorु se reproduce sî se deslasiura cá unu torinte ! . .

. . . Vai de cei ce voru pune stavila, câci se va reversá ! Vai de cei ce nu voru scí sa-i urmeze cu prudintia, câci se voru inecá !

De patru secule ne mângaimu cu unu trecutu plinu de splendóre !

Déru totu de patru secule amu uitatu pre cei ce ni l'au lasatu, cá falnica sî marétia mostenire, in câtu adî, isolati sî obositi prin fapte neinsemnate, ne intórcemu impregiuru privirea sî pare ca nimicu

nu ne mai aduce aminte ceea ce amu fostu odinióra,

Câci n'avemu nici morminte, pre care sa venimu
Cu umbrele strabune sa plângemu, sa vorbimu [1])

Déru . . . ce sa dicemu ?

Pâna acum ogorulu s'a intielenitu : nevoi sî calamitâti, furtuni sî lapovitie au stropitu fati'a agrului romanitâtiei.

Aceste secule de feliurite incercâri sî multe neajunsuri au strânsu sî mai multu sucu vitale alu natiunei.

Acum a sositu sî tempulu de a semená . . .

Sementi'a inse trebuie aléso, semenatorii sa scie avea mila de dens'a sî chipulu semenaturei invetiatu dela urzitorii némului.

Iéta maréti'a missiune a piósei serbâri dela Putn'a, ce studintii academici destinara memoriei unei umbre marite.

Avé-vomu, acei'a dintre noi cari vomu fi presinti, avé-vomu in facia mormentulu unui'a din cei mai mari eroi, in juru-ne muntii seculari — asilu alu primiloru strabuni sî marturi de neperitóre vitegii — avé-vomu d'asupr'a capeteloru umbrele martiriloru cari ne-au lasatu nationalitatea, neaternarea, limb'a, pamentulu sî legea.

Susu dara animele ! — vomu strigá — pâna la naltimea acestui gravu, solemnu sî unicu momentu din viéti'a natiunei române !

Serbá-vomu memori'a eroului lumei resaritene, devotatu crestinatatiei, din cea din urma jumetate a seclului alu XV-lea, a acelui mai stralucitoriu simbolu, care resuma in sine idealulu iubirei de patria, prudentiei, pietâtiei sacrificiului ; inspire-ni-se déru sufletele de dorulu d'a-lu imitá !

Iéta programulu ce ne-amu desemnatu !

Afle'lu intrég'a românime, afle'lu chiaru cenusiele stramosiesci !

Lumea 'ntréga sta 'n mirare !
Tiér'a-i mica : tiér'a-i tare
Sî dusimanulu sporiu nu are ! . .
Lumea 'ntréga sta 'n mirare,
Câci — precum in ceriu unu sóre —
Unulu e Domnulu celu mare !

Astfeliu cânta poporulu, in doinele sele, pre unu mândru vitézu.

Cine a fostu acestu laudatu barbatu ?

Cine, urzitoriulu sî intemeetoriulu unitâtiei natiunale ?

Cine, acestu dragu idealu alu poporului nostru, alu cârui nume 'lu audimu pomenindu-se cu iubire sî tineretie pre pagiscea inverdita sî in fundulu vâiloru rouóse, pre crestetulu muntiloru sî la córnele aratului, in povesti sî in cântece, in legende sî in istorie ?

Acestu lucéferu alu trecutului româniloru a fostu Stefanu alu V-lea celu Bunu, celu Mare sî celu Sântu !

Acum, 413 ani, 4 luni sî 3 dîle [2]) Stefanu Voda, dupa ce pornise cu „multime de óste muntenésca“ [3]) sî dupa ce biruí pre competitoriu-i la tronu, — „strinse boierii tierei, mari sî mici, sî alta curte merunta, dimpreuna cu Teoctistu Mitropolitulu sî cu multi calugeri, la Dreptate [4]). Sî i-a intrebatu pre toti : — este cu voi'a tuturoru sa le fia Domnu ? Atunci toti cu unu glasu au strigatu : — „in multi ani dela Dumnedieu sa domnesci !“ Sî cu voi'a tuturoru l'au radicatu Domnu sî l'a unsu la domnia Teoctistu Mitropolitulu. Sî de acî luá Stefanu Voda sceptrulu sî stégulu tierei sî merse la scaunulu domnescu in Sucév'a.“ [5])

Sa vedemu insa — spre a intielege sî mai bine generositatea missiunei ce'si alesese Marele Domnu sî modulu cum si-o indeplini — sa vedemu care erá starea Europei in genere sî in specie a românitâtiei pre aceste vremuri cându se suí la scaunulu sdruncinatei domnie a tierei romanesci de preste Milcovu. (Va urmá.)

---

[1]) N. Nicolénu. Poesii

[2]) In 1458 (6965) Apriliu in 12, diu'a de Joi'a-Mare.

[3]) Letopisitiele Moldovei, pag. 117, tom. I. — Sincai. tom. II. p. 33.

[4]) Consiliulu supremu electore alu tierei.

[5]) Cap. XII, p. 118. Lepot. — Sincai tom. II, p, 33.

Varietâti.

*** Dela sinodulu aradanu aflâmu ca s'a esmisu o comissiune anchetaria pentru cârti scolarie sî s'a otaritu participarea diecesei printr'o deputatiune la serbarea iubilaria a Esc. Sele Metropolitului B. de Siagun'a in Sabiiu. Insemnâmu acî cum ca serbarea iubileului s'a amenatu cu o dî, adeca in locu de Sâmbata in 21. Aug. v. se va tiené Domineca in 22. Aug. v. —

*** Luni se incepu siedintiele dela reuniunile sasesci ardelene sî adeca dela a lui Gustavu Adolfu, pentru cunoscinti'a patriei sî a invetiatoriloru evangelici.

*** (Comitetulu conducatoriu pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu Mare.) Comitetulu conducatoriu pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu mare, are onórea a insciintiá prin acést'a pre onoratulu publicu românu, cumca elu si-a strapusu resiedinti'a la Cernauti in Bucovin'a in 1 Aug. st. n. a. c. incependu aici pregatirile necesarie pentru serbare, despre a cârei realisare nu mai póte incapé nici o indoiéla ; róga asiá dara a adresá tóte corespundintiele, precum sî listele netramise inca indereturu, fia ele sî desierte câtra : Pamfiliu Danu juristu, Cernautiu (Czernowitz Bucovin'a.)

Comitetulu conducatoriu róga mai odata, cá P. T. dómne, domni sî familii cari voiescu a participá, a-lu inscintiá pâna in 10 Augustu st. n. a. c.

Cernautiu in 1. Augustu. st. n. 1871.

Ioanu Slaviciu, presiedinte — E. Luti'a, secretariu

*** Multiamita publica. Subscrisulu prin acést'a 'mi aducu adenc'a multiamita dlui preotu gr. or. Ioanu Bând'a — din com. Rosî'a (lânga Sabiiu), sî unui domnu anonimu, conformu vointiei esprese, — carî au bine-voitu in anulu scolasticu 1870/71 a-mi dá unu ajutoriu in bani de 10 fl. v. a. ; din acésta causa vinu publice a-mi aduce recunoscinti'a mea susu-numitiloru domni.

Georgiu Gherb'a octavanu in Temisiór'a.

*** Invitatiune, la adunarea estraordinaria a despartiementului cerc. XX. (Blasiu), — care in urm'a conclusului 6. din adunarea ord. a acestui despartiementu cerc. tienuta in D. St. Martinu in Iuliu 9. a. c. sî a conclusului 2. din 26. a. c. a comitetului aceluia'si despartiementu cerc. aprobate ambele prin comitetulu centralu alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna etc. dto Aug. 1 a. c. Nr. 186./1871 se va tiené totu in D. S. Martinu in Sept. 3. a. c. incependu de diminéti'a dela 9 óre. —

Evenindu necesa tienerea acestei adunâri estraordinaria din giurstarea, ca la adunarea ord din 9 Iuliu a. c. intr'atât'a de putieni membri s'au adunatu, câtu scopulu prefiptu nu s'a pututu ajunge : in interesulu partinirei scopului nobile a infintiârei despartiementului cerc. XX. (Blasiu) se speréza sî sî astépta atâtu din opidulu Blasiu, câtu sî din cottulu Cetatei de balta participare démna de simtiulu bunu alu acestui despart. cerc.

din comissiune
Dr. Iac. Brendusianu,
actuante.

*** (Sal'a de gala in castelulu dela Hunedóra.) Vechiulu castelu a lui Ioane Huniade, care a statu atât'a timpu in ruine, se va restabilí, sî are sa devina inca mai splendidu decâtu odinióra, incâtu tóta Transilvani'a nu va posede unu altu castelu cá sî acest'a. Pentru restabilire diet'a a votatu câte 50,000 fl. anualu pre cinci ani, lucrulu s'a inceputu, curge necontenitu — sî dupa planurile genialului architectu Franciscu Schulz — se va terminá acusi.

*** (Ministrulu francesu de esterne, Victoru Lefranc,) primi dîlele trecute o deputatiune tramisa din partea unei asociatiuni americane, carea a cerutu dintre insurgentii prisonieri celu pucinu 15,000 de barbati pentru a-i transportá in statele-unite ale Americei, unde pre teritoriulu Arizono deportatii voru avé sa lucre la ocne, avendu pre dî o plata de 4—6 francí. Ministrulu Franciei inca n'a respunsu la acésta propunere a speculantiloru americani.

*** (Societatea academica romana.) In siedintiele din anulu acest'a a societâtiei academice din Bucuresci — precum cetimu in „Telegrafulu“ — voru avé locu discursurile de receptiune a unor'a dintre cei mai noi intrati in academi'a româna, sî anume : dnii Odobescu, P. Poenariu, Fontanini, Cogalniceanu sî episcopulu Melchisedecu. Se dice, ca d. Odobescu va vorbí despre nemuritoriulu Balcescu sî i va respunde d. Papiu Ilarianu. D. Petru Poenariu va vorbí despre Lazaru. D. G. Sionu va respunde. D. Fontanini va pune in lumina luptele filologice ale ultimiloru timpuri si-i va respunde d. Massimu. D. M. Cogalniceanu va fi intimpinatu la discursulu dsele despre K. Negruzzi, de d. N. Ionescu, sî P. S. episcopu Metchisedecu va tuatá despre rolulu bisericei in cultur'a româniloru. Va respunde d. V. A. Urechia.

*** (Dlu B. P. Hasdeu) studiéza cu multa diligintia manuscriptele din bibliotec'a museului de aice. Precum aflâmu, onorab. istoricu alu nostru, — carele in mijloculu ocupatiuniloru sele gasí timpu a scrie unu articolu sî pentru nrulu presinte alu foiei nostre — a sî descoperitu mai multe documente istorice inca needate sî pré interesante, relative la epoc'a lui Stefanu celu Mare. „Fam.“

*** (In Parisu se lucréza cu multa energia) pentru repararea palateloru sî edificieloru ruinate. Mai alesu la edificiele publice se lucréza cu mare sirguintia, de buna séma pentru cá sa se póta translocá guvernulu sî camer'a in capitala. Anume de presinte se reparéza palatulu corpului legislativu sî palatulu de Elisée, unde se dice ca Thiers va avé resiedinti'a sea.

*** (Ledru-Rolin,) acestu neimpecatu adversariu alu imperialismului, inca va sa-si ofere serviciele sele pentru salutea republicei sî spre acestu scopu in curendu are sa repasiésca pre terenulu politicu. In privinti'a acést'a a avutu câteva convorbiri cu Thiers, care consimtiendu cu intentiunile salutarie ale acestui incarnatu republicanu, l'a incuragiatu pentru cá sa desvólte activitatea sea pre terenulu politicu, de aceea nu incape nici o indoiéla, ca Ledru-Rolinu in curendu va sa-si ocupe loculu seu in adunarea natiunale.

Edictu.

Paraschiv'a, nascuta Flórea Mamula din Brasiovu, carea de patru ani de dîle a paresitu cu necredintia pre legiuitulu ei sotiu Radu Th. Munteanu totu din Brasiovu, nesciindu-se de atunci sî pâna astadi loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de dîle dela datulu escrierei acestui edictu sa se infatisiedie la subscrisulu scaunu protopopescu, câci la din contra sî in absenti'a densei se va pertractá sî decide — pre bas'a S. S. canóne ale bisericei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu asupra-i de barbatulu ei.

Brasiovu, 23 Iuliu 1871.

Scaunulu protopopescu gr. or. I alu Brasiovului, cá foru matrimoniale.

(73—1)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatorésa la scól'a normala capitala gr. or. din comun'a libera Resînari se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna la 25 Augustu 1871 c. n.

Emolumentele suntu 262 fl. 50 xr. v. a.; relutu de lemne sî cuartiru.

Doritórele de a ocupá acestu postu se binevoiésca a asterne la subscris'a eforia scolara concursele loru bine instruate sî insocite de documentele, prin care sa dovedésca calificatiunea loru de atari celu multu pâna la espirarea terminului susu fipsatu.

Concurentele de relegea gr. orientala voru avé preferintia.

Resinari, 17 Iuliu 1871.

Efori'a scolara.

(74—1)

Indreptare

Nrulu trecutu, pagin'a 239, colón'a 1-a sa se cetésca not'a redactiunei in locu de „Nu vei . .“ „Ni vei . .“

Burs'a de Vien'a.

Din 31 Iuliu (12 Aug.) 1871.

Metalicele 5%	59 70	Act. de creditu	287
Imprumut. nat. 5%	70 10	Argintulu	120 50
Actiile de banca	763	Galbinulu	5 79

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** — Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.